

Бугун — «ЎзДЭУавто»
Ўзбекистон—Жанубий Корея қўшма
корхонаси ишга туширилганига бир
йил тўлди. У Ўзбекистонни
жаҳондаги автомобиль ишлаб
чиқарадиган 28 ривожланган
мамлакат сафига киритиш билан
бирга, бутун иқтисодимизни
юксак поғонага қутарди. Ана шу
қўтлуг кун барча ўзбекистонликларга
муборак бўлсин!

МУСТАҚИЛЛИК ХИРМОНИ Қашқадарё: МАРРА ЗАБТ ЭТИЛДИ

Ушбу йил, яъни инсон манфаатлари йили деб эълон қилинган экан, бу шир бевоҳота туқ, фаровон ҳаётнинг манбаи саналган дехқончиликка, хусусан, галла етиштиришга ҳам тааллуқлидир. Қашқадарлик галлакорлар бу боралдаги уз масъулиятларини дилдан ҳис этиб, ушбу йилда бу соҳага катта эътибор қаратдилар. Шу мақсад йилида баҳорнинг узга-уз рувчан табиғига, инжиқликларига, ҳатто экин-текинни ер билан яқсон қилувчи дулу жалаларига қарши тура олдлар. Табиий офатта қарши курашиш билан бир қаторда экинни барбод бўлган жойлар ҳосили урнини тўлдириб учун табиий офатдан омон қолган экинзорлар парвари-

шга алоҳида эътибор қаратилди ва бу жойлардан мулкдорлардан анча кўп ҳосил олинди.

Шундай қилиб, ҳозиргача давлатта 317 миң тоннага яқин дон етказиб берилди ва давлат буюртмаси охирига бажарилди. Ҳосилдорлик тектар бошига илгор ҳужаликларда 45 центнерданга етказилди. Муборак, Қарши, Баҳористон, Қосон, Китоб, Шаҳрисабз, Уммон Юсулов, Яқкабоғ туманлари галлакорлари вилоятда биринчилардан бўлиб бу боралдаги давлат буюртмаларини барвақт удрладилар, вилоят муваффақиятига замин ҳозирладилар. Ҳозир вилоятнинг учун табиий офатдан омон қолган экинзорлар парвари-

ҲОСИЛ МҮЛ БҮЛДИ

Айтиш жоизки, мамлакатда галла мустақиллигига эришиш заруритини давр тақозо этди. Республика Президенти ва ҳукумати халқ фаровонлигини оширишда ута муҳим вазифа — мана шу мустақиллигини таъминлаш учун зарур бўлган барча чора-тадбирларни белгилаб, уни ўз вақтида амалга оширмақда. Воб-қон туманига қарашли Қоровулбозор қўрғонидида «Янги ҳаёт» жамоа ҳужалиги дехқонлари ҳам бу хайрли ишга узларининг муносиб улўшларини қўшиб келмоқдалар. Улар жорий йилда яйдоқ-чўлда, ери шур, сув камчил бир шариқта галладан мул ҳосил етиштиришга эришдилар. Бунга тинимсиз меҳнат, усимликни кўп йиллик тажриба асосида парварилаш, молта пайхон қилдирамаслик билан бир пайтда баҳоринг серегин келиши ҳам муҳим омил бўлди.

Ҳужалик дехқонлари «Интенсив», «Санзор-8» ҳамда «Луна» сингари серҳосил галла навларини экиб ланд емадилар. Қилинган меҳнат ўз самарасини берди. Жумладан, пудратчи Неймат Қўлдошев 30 гектар, Олим Жумаев 27 гектар майдонда «Интенсив» ва «Санзор» навларини экиб, гектардан 35-38 центнердан қирмизи дон етиштиришга муваффақ бўдилар. Дончилик британдири — пудратчи Матекув Раҳимов эса 40 гектар майдондан режадагидан 10 тоннадан ошқ сара дон тошпирди. Қисқаси, булар ҳосилдорликни гектар ҳисобига 10-13 центнерга оширдилар. 30 гектар майдонда «Луна» навли уруғ сепган

пудратчи Икhtiер Тўхтаев ҳар гектар майдондан 40 центнердан ортқ дон етиштириб, ҳосилдорликни 15 центнерга кўпайтирди. Муҳими шундаки, «Луна» навли галладан олинган барча ҳосил келуси йил учун уруғликка олиб қўлинди. Қисқаси, ҳужаликда давлатга мулкдорлардан анча мул, яъни 470 тонна дон тошпирди.

Шу уринда бир насага тўхталмоқчимиз. Хужалик раҳбарлари галла урим-йилғимига етарли тайергарлик курмаганликлари ўз урини сезилиб ҳам қолди. Комбайнлари таъмирлаш, дон омборларини қабулга ҳозирлаш, урим иштирокчиларини рағбатлантириш талаб даражасида бўлмади. Натигада уримга олиб чиқилган 5 та «Нива» комбайни тез-тез бузилиб, қўзланган самарани бермади. Ҳосил нобудгарчилигига йул қўйилди. Қачонки, Америкадан келтирилган «Кей» комбайни галлазорларга киргач, иш юришиб кетди. У билан икки сменада 16-20 гектарга майдондаги ҳосил нобудгарчиликсиз йиғинтирилиб, ҳосилдорлик юқори бўлишига эришилди ва урим-йилғим 10 иш кунда тугатилди. Ҳужаликдаги шу куннинг долзарб муаммоси — давлат донни омборларга киритиш, чул шариоти бўлса-да, такорий экин екишни таъминлашдан иборат. Уйлавиқизи, ҳужалик раҳбарлари ҳамда омилкор дехқонлари кечиктириб бўлмайдиган бу ишни тезла амалга ошириш чораларини курадилар.

Гафур ШУКУРОВ,
«Ишонч» муҳбири.

ЖҲҚОРҒИ КЕНГЕС СЕССИЯСИ

17 июль кун Нуксда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенесининг навбатдан ташқари сессияси бўлди. Унда Жўқорғи Кенес депутатлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вазирилк-

ри раҳбарлари, Қорақалпоғистондан сайланган Ўзбекистон Олий Мажлиси депутатлари, Ўзбекистон Республикаси вазирилари, кўмиталари, уюшмалари, идора ва ташкилотлари раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Сессияни Жўқорғи Кенес Раисининг уринбосари Р. Йўлдошев очди. Сессияда Ўзбекистон Президенти Ислоҳ Каримов нуқ сузлади. Сессияда ташкилий масала курилди. У.Аширбеков бошқа ишга утиши муносабати билан ўз ари-

засига қўра Жўқорғи Кенес Раиси вазифасидан озод этилди. Мамлакатимиз Президентини Ислоҳ Каримов Ўзбекистон Қишлоқ ва сув ҳужалиги вазирининг биринчи уринбосари лавозимида ишлаб келаётган Темур Камоловни

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенеси Раислигига тавсия этди. Расултатлар Т. Камолов номзодини атроғлича муҳокама қилгандан сунг, уни Қорақалпоғистон Республикаси Конституциясига биноан епиқ овоз бериш йули билан

Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенеси Раиси этиб сайладилар. Сессия Т. Камоловни Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенеси Раиси этиб тасдиқлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Сессия қатнашчилари давлатимиз раҳбари Ислоҳ Каримов нуқига баён этилган тавсиялар, ислоҳотларни чуқурлаштириш борасидаги вазифаларни бажариш юзасидан махсус қарор қабул қилдилар. Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, республика Бош вазирининг биринчи уринбосари И. Журабеков, Президентининг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Гуломов қатнашди.

(У.А.)
СУРАТДА СЕССИЯНИНГ
С. ЗУФАРОВ
олган сура.

Ўзбекистон мустақиллигининг олти йиллигига

ДАВР СУРЪАТИГА ҲАМНАФАС

Аҳолига «ЎзДЭУавто» қўшма корхонасининг автомобилларини сотиб, уларга сервис хизматини кўрсатиш, таъмирлаш ишларини ташкил этиш ва ниҳоят, бу соҳада замонавий қадрлар тайерлашда «Ўзавтотеххизмат» ҳиссалорлар бирлашмасининг узиға хош урни бор. Автомобилларни таъмирлаш билан шуғулланган жамоа бутунги кунда маҳаллий автомобилларимизга техник хизмат кўрсатиш мақсадида ўз фаолият турларини замонавий талабларга мослаштириб олди. Маблумки, Ўзбекистоннинг автомобил саноатини яратиб йулдаги давлат дастурида ўзб маҳсулотларига техник хизмат кўрсатиш, уларни қўшимча эҳтиёт қисмлар билан таъмирлаш ишлари ҳам эътиборга олинган эди. Шу тўғрйли айни вақтда «Ўзавтотеххизмат» тизимида замонавий диагностика ускуналар билан жиҳозланган 46 та техник хизмат кўрсатиш станциялари ишлаб турганини айтиш лозим. Республикасининг барча вилоятларида фаолият юригаётган бундай станцияларнинг аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси юқори савияда, қулай шариотлар асосида ташкил этилаётгани тўғрйли булса керак, бугунга келиб «ЎзДЭУавто» қўшма корхонаси маҳсулотлари ички бозорда харидорлигини билан ажралиб турибди. «Ўзавтотеххизмат» тизимида бу автомобилларга жаҳон стандартлари даражасида сервис хизматлари кўрсатишмоқда.

Тан олиш керак, бугунги кунда бирорта автомобилга эга бўлмоқчи бўлган кишилар энг қулай шарт-шариотлар «ЎзДЭУавто» тизимида яратилганлигига ишонч ҳосил қилади. Зеро, бу тамойил Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг сервис хизмат кўрсатиш янада яхшилаш мақсадида эълон қилинган 1996 йилдаги 118 ҳамда 304 қарорларида аниқ ўз аксини топган. Айнан шу тарихий ҳужжатларга асосан ҳам «Асака маҳсулотлари»нинг мижозлари техник хизмат кў-

ратиш станцияларининг узидек ташкил этилган автолўкон ҳамда «Асакабанк» филиаллари хизматидан бемалол фойдаланиш имконига эга бўдилар. — «ЎзДЭУавто» автомобилларига техник хизмат кўрсатишда бизни монопол ташкилот деб бўлмайди, — дейди «Ўзавтотеххизмат» ҳиссалорлар бирлашмаси бошқарувининг раиси Юсуфжон Асқов. — Мазкур автомобилларни сотиб, уларга техник ва таъмирлаш хизматларини кўрсатишда АвтоВАЗ корхонаси ҳам майдонга чиқди. Бу нарсга эса бизнинг тизим зиммасига қўшимча масъулият билан ишлаш, ҳамкоримиз билан соғлом рақобатга киришиш вазифасини юклайди.

Албатта, бозор иқтисодиети шариотида рақобатсиз ишлаш мумкин эмас. Бозордаги талаб ва таклифни урганиш, аҳоли учун энг қулай, сифатли ва тезкор хизматни ташкил этиш, уни замонамиз суръати билан бирга олиб бориш рақобатбардошлигини таъминлайди. Шу

мақсадда «Ўзавтотеххизмат» тизими хизмат кўрсатишнинг бу тамойилларига алоҳида эътибор бериб келипти. Техник хизмат кўрсатиш станцияларида автомобил эгалари учун 3 соатлик текин қўшулар, текин хизмат кўрсатиш ҳамда таъмирлаш қўшуларига ташкил этилган. Баъзи автолўконлари бўлжак мижозлар учун махсус совгалар бериб боришмоқда.

«Ўзавтотеххизмат» ҳиссалорлик бирлашмаси тизимининг ямон талабларига жавоб бера-

диган қадрлар билан тўлдириб бориш ниятида ўз йўналишини бунйча ешларни Жанубий Кореяга ўқитишга юбориб турибди. Хоржида малака ошириб қайтган мутахассислар автомобилларга техник хизмат кўрсатиш, таъмирлашнинг жаҳон талаблари даражасида урганиб қайтмоқдалар.

Махсулот чиқара бошлаганига эндиликта бир йил тулган Асака заводи бозордаги талаб ва таклиф, мижозлар дидини урганиш соҳасида тинмай изла-

Надир АЛИМОВ,
«Ишонч» муҳбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Словакияда НАТО ва «Тинчлик йўлидаги ҳамкорлик» дастури қатнашчиси бўлиш қатор мамлакатларнинг Куролли қўчалари ҳарбий ҳаво машқларини ўтказишди. Бу машқлар беш кун давом этди. АКШ, Италия, Туркия, Франция, Австрия, Чехия, Македония, Венгрия, Молдавия, Руминия ва Словакия авиабўлинмалари тинчлик ўрнатиш жараёналарини, жумладан, келишмовчиликлар юз берган жойларда фуқароларни олиб чиқилиши машқ қилишди.

Албаниядан халқаро полиция кўчаларини олиб чиқиб кетиш ишлари бошланди. Улар шу йилнинг февраль ойида республика жанубида юз берган тартибсизликларни бар-тароф этиш учун бориш-

ган эди. Влера ва Дурреш шаҳарларидаги италийлик ва руминиялик ҳарбий хизматчилардан дастлабки юз киши кеча ватанига жўнаб кетди. Полициячиларни олиб чиқиб кетиш 12 августга давом эттирилди.

Расмий ташриф билан АКШда меҳмон бўлиб турган Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе АКШ Президенти Билл Клинтон билан учрашди. Учрашув даврида икки томонлама муносабатлар, қатор халқаро ва худудий муаммолар муҳокама қилинди. Шеварднадзе унда олдин АКШ ишбилармон доиралари вакиллари билан ҳам учрашди. Грузия раҳбарининг айтишига қўра, 1996 йили мамлакатга хоржий

давлатлардан сармоя келтирди.

Иссиққўлда «XXI аср маданиятининг улкан ва миллий йўналишлари» мавзуидаги анжуман давом этмоқда. Унда давлат, жамоат, диний арбоблар, турли мамлакатларнинг фан ва маданият вакиллари иштирок этишмоқда. Анжуман ишида Қирғизистон ва Туркия Президентлари Аскар Акаев ва Сулаймон Демирел ҳам иштирок этишлари кутилмоқда.

Атом энергетикаси бўйича халқаро агентлик (МАГАТЭ) бош директори Ханс Бликс Арманистонга ташриф билан келди. У Арманистондаги атом электр станцияси фаолияти билан танишмоқчи.

САЙҚАЛ ОЛАЁТГАН ЗАМИН

Республикамиз Президентини Ислоҳ Каримов томонидан 1997 йили «Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилиниши Сирдаре вилоятида ҳам катта ҳажмдаги хайрли ишларнинг бошланишига тўғрй бўлди. Вилоятнинг шаҳар ва туманлари, қишлоғу овулларида инсон манфаатларига хизмат қилувчи маданий-маиший бинолар барпо этилаётганини фикримизнинг яққол далилидир. Қурилатган ҳар бир бино шарқона жилоси билан манзилгоҳлар ҳуснига-хусн қўшмоқда. Таъбир жоиз бўлса истиқлол тўғрйли юртимиз жамоли очилиб, куз унгимизда сайқал топмоқда.

Юртбошимиз Сирдареда бўлганларида қуриқ воҳдаги бунедкорлик ишларидан кунгли тулмаганин ҳеч кимга сир эмас. Бугун эса аҳоил тамойили бўшқача. Ҳар тўшада иш қайнаган. Уста меъмор бинокорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар ҳар бир иморатта бугун санъату маҳоратини, қалб қурини бахшида этмоқда. Ҳайқириб, тўлқинланиб оқаятган Сирдаре кўрпиги рамзий маънода вилоят дарвозаси ҳисобланади. Бир пайтлари қа-

миншу қора шурага макон бўлган бу масканга бугун бир тўхтаб томоҳа қилмасдан ўтиб бўлмайди. Ана шу ердан вилоятнинг тўғрй тумани Сирдаре бошланади. Туманда катта ҳажмда ободончилик-бунедкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Катта йул екасида ҳашаматли бозор қад ростлади. Йулловчилар ошени «Чехра» комплекси барпо этилди. Унда «ДЭУ» автомобилларга техника хизмати кўрсатиш устaxonаси, мехмонхона, ресторон ва бошқа хизмат турлари муҳасамлашган.

Туманда республика мустақиллигини байрамига катта туена ҳозирланди. «Сидоробол» жамоа ҳужалигида гузар барпо этилди. Гузар таркибида маншй хизмат шаҳобчалари, гушт дуконлари, чойхона, турли дуконлар бўлиб уларда қишлоқ аҳли эҳтиежи учун зарур бўлган барча ишлар бор. «Сирдаре» ҳужалигида 7,5 миллион сумлик қийматга эга «Саломатлик тиличи» қурилиб фойдаланишга топширилди. «Малик» бозорида 2 миллион сумлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Бахт шаҳри ўз мўъжизавий таровати билан аж-

ралиб туради. Шаҳарда катта йул бўйларини тартибга келтиришга жиддий киришилди. Ободонлаштириш ва кўккаламзорлаштириш ишларига шаҳар ташкилотлари ҳам катта ҳисса қўшиб келмоқда. Чўпончи, бу хайрли юмушга пактани қайта ишлаш корхонаси 23 миллион 300 миң сум, машинасозлик механика бошқармаси 7 миллион сум, «Мирзачўқурилиш» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли 16-автотранспорт корхонаси 2 миллион 200 миң сум, пиллачилик корхонаси 920 миң сум, 52-автотранспорт корхонаси 870 миң сум маблаг ажратилди. Бахт шаҳар бозори вилоятта машҳур. Аммо шаҳарликлар бу билан қаноатланмаган йўқ. Янги бозор қурилишига ҳам қўл урилди. «Марказий осие» корпорацияси бозор қуриш учун 80 миллион сум маблаг ажратди.

Янги қурилатган «Катта эзбек тракти» бўйлаб кезар эканми, Мирзобод туман «Оқ олтин» жамоа ҳужалиги маркази чиройига дол бўлди.

«Катта эзбек тракти» бўйларидан тортиб энг чекадаги қишлоқларга ободонлаштириш режали равишда амалга

оширилмоқда. Шу йилнинг узид битта қишлоқ врачлик амбулаторияси, битта мактабни қуриб ишга туширилди. Янги бозор ишга тушди. «Дустилик» ерданчи ҳужалигида яна битта бозор қурилиши давом этирилмоқда.

Вилоят маркази Гулистон кечатидан тамойила бошқача шуқуқ-файз ким этган. Ораста, кенг ва равон қўчалар, ҳашаматли иморатлар...

Боевў, Сайхунобод, Гулистон, Оқ олтин туманларидида бунедкорлик ишлари ҳам таҳсинга лойиқ. Бутун ҳар гуна тўшада иш қайнади. Ҳар бир сирдарелик мамлакатимиз мустақиллигини узининг муносиб меҳнат совғалари билан қўшиб олишга бел болаган. Зеро, «обод бўлса қишлоғинг, очилар баҳри дилинг» деганларидек, шаҳар-қишлоқларини гулга буркаш, чаманзор масканга айлантириш вилоятнинг епу-қарисининг орзу-уйига айланмоқда. Гулистон шаҳридаги «Нуроний» чойхонасида нуронийлар гурунгида ҳам ана шу эзгулик уфурга бошлаганини, отахонлар дуога қўл очиб бунедкорларни алақатгайлигига гуноҳ бўлди.

— Шаҳримизнинг чирой очилди, қўт-баракча кириб келганлигини нишондир, — дейди меҳнат фахрийси Шерқул

Ҳожи Олтишев. — Оллоҳга шуқурлар бўлсинки, мамлакатимиз мустақил бўлиб, куксимиз шавомл теги. Ҳозир Республиканинг, вилоятнинг қайси шаҳар туманига борманг, катта узатришларга гуноҳ бўлмас. Айниқса, биз кексалар қўли доимо дуога очилган. Оллоҳнинг марҳамати, Республика ҳукуматининг гамхурлиги тўғрйли уттин йили хаж сафарига бўлиб қайтдим. Тенгдошларим ичиде бундай шариғатга муйеаср бўлганлар кўпчилик. Уша Арабистонда кўртин озодалик, оройишчилик бизга ҳам етиб келди. Шаҳримизда эски, нураб қолган иморатлар уринга ҳашаматли бинолар барпо этилмоқда. Янги бозорлар қад ростламоқда. Бунинг ҳаммасин инсон учун, инсон манфаатларини уялиб қилишмоқда.

Дарвоқе, буюк бобокалонимиз ҳазрат Амир Темур «Салтанат қудратига шубҳа қилган кўрган иморатларимизни қури» деган экан. Бугун биз ҳам баралла истиклолимиз самарасини кўрмоқчи бўлганларга шаҳару қишлоқларимиз кўркини томоша қилишни тавсия этган бўлардик.

Нурилла ШАМСИЕВ,
«Ишонч» муҳбири.

ymmadec

АЙТСАМ МЕН СИЗГА АТАР...

(Савдогар деган улуг номга иснод келтираётган олиб-сотар «савдогар»ларга бағишлайман)

Эртами кеч, азондан,	курмаган,	Олмоқчи нарсасини,	Ор-номусин унутган,	Тап тортмайин уямай,	У «кукидан» сурайди.	Кумас эли журалар,	Тансиқ молни
Қачон угмай	Яйлов кезиб юрмаган,	Пастга уриб сурайди.	Сохта «леҳқон»га қаранг,	Тути қушдайин жушиб,	Уз пулин, дусте-ерин,	Ночор булса ул агар,	яшириб,
бозордан.	Дехқон, чорвалор деган,	Хийла-найранг сузидан,	Сув текин улжасини,	Ароқ, мойга сув қушиб,	Қалрин билмас «савдогар»	У бойвачча-бозорда,	Кунда нархин ошириб,
Тушаб эски курпача,	Улуг номни суймаган,	Дехқон боши булиб ганг,	Қутариб борар аранг.	Баъзан қурқиб яшириб,	Орзу қилиб долларини,	Узин «худо» сезади.	Дехқону харидорнинг,
Ёнида аравача.	У мақтаб сотаётган,	Арзонгина мол бериб,	Танимас отасини,	Нархин юз бор ошириб,	Унититиб болаларин,	Елғиз ташлаб боласи,	Пулдин олади шилиб.
Тарозиси «қоққони»,	«Қанду-асал» мазасин.	Қутилар ундан аранг.	Кузи қур, қулоқ гаранг.	Пул қилмоқда «савдогар».	Эрта-тондан мудрашиб,	Ери, қари онасин,	Малик лейди
Кавшанглаб қотган	Учи татиб курмаган,	Тулқидайин хийлагар,	Товламачи «савдогар».	Қамбагал, ночор эмас,	Аравасин судрашиб,	Панфилов - «Отчопар»да	сизларга,
ношчи,	Оқкуз, зиқна бетайин.	Олиб-сотар «савдогар».	Топган жула қулай жой,	Тонгача пул санайди,	Бозор сари йургалар,	Оч тулкидай кезади,	Ишониб «мадалдор»га,
Қутиб танги	Олиб-сотар «савдогар»,	Дехқон шурин қуритган,	Усти чан-у, юзи лой,	Ун минг пулин пул демас,	У «бечора» «савдогар»,	Бенумус олиб-сотар.	Порахур ул маккорга,
деҳқонни,	Улар кунда бозорда.					«Отчопар» - фабрикаси,	Номус-орингиз
Утирар олиб-сотар.	«Ишбилармон», «вафодор»,					Тафтишчилар акаси,	ютманг,
Ул маккорнинг	Дехқон-чорвалор деган.					Ука, тоға, поччаси,	Халқ йрайди ҳол-корга
тарифин,	Улуг номга даъвогар,					Тили бирки барчаси...	Асло буни унутманг.
Айтсам мен сизга агар.	Дехқон келса бозорга,					Бир-бирига мадалдор.	Абдумалик АЛИМОВ,
Полиз, пайкал	Ургимчакдай урайди,					Шул сабаб-ми, ул маккор,	журналист, халқ маорифи аълоҳиси.

ШАНБА ТУРУНГИ

Бекобол тумани «Далварзин» жамoa ҳужалитининг Мардулло Ҳасанов етакчилигидаги бригадаси заршуносари бу йил етмиш гектар майдонда пахта етиштирмақдалар. Беш гектар ерга пилека остига эҳдикан гузалар тез ривожланмоқда.

Суратга: бригада етакчиси М. Ҳасанов, суғич Н. Қорабобоев жамoa ҳужалити раиси М. Сўлтонқуллов билан пахта пайкалларини кўздан кечиришмоқдалар.

Даврон Аҳмад олган суратлар

ҲАҚИҚАТ ДАРСИ

Мустиқлигимиз шарофати билан 1992 йил июнь ойида республикамиз тарихида биринчи марта «Тазлим турисиди» қонун қабул қилинди. Бу қонунда тазлим босқичлари аниқ белгилаб берилган. Уларга ўтиш йилма-йил амалга оширилмақда.

Шу билан бирга 1997 йилнинг 5 июнида «Қадрлар тайерлаш буйича миллий дастурни тузиш» комиссияси йиғилишида Президентимиз Ислам Каримов республикада қадрлар тайерлаш, тазлим-тарбия тизимида жиддий узариш руй бермаётганини таъкидлашди. Бундан ташқари, бизнинг бу тизимга танқидий назардан баҳо беришимиз, мислий дастурида қандай узаришларни амалга ошириш лозимлигини белгилаб олишимиз зарурлигини таъкидлашди.

Айни кунларда халқ тазлими йўналишининг забардаст вақиллари, республикамиз вазирилар, илмий текшириш институтлари, илмий ва ўқув услубий марказлари, олий ўқув юрталари жамоалари ва уз касббони билимдон ва зукко тарбиячилари биргаликда тазлим йўналишлари турли ижодий гуруҳларга бўлиб, юқоридagi муаммоларни ҳал қилишда ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Республика Президентини Ислам Каримов уз нуқуларида қонил, маънавий юксак инсоний шакллантириш масаласига алоҳида диққат-эҳтиборини қаратдилар. Бу эса мустиқлик республикамизнинг келажиги бўлган еш авлоднинг шакллантирувчи уқитувчи-мураббийларини тайерлашга қатъи эътибор беришга даъват этди.

Хозирги пайтда республикамиз мактаблари учун уқитувчилар асосан университетларда, педагогика институтлари ва билим юрталарида тайерланмоқда. Минг афсуски, бу ўқув муассасалари бир-бири билан ҳамкорлик қилмайдилар. Шу сабабли, ушбу даврда йирик педагогика институтлари ва университетларнинг айримларини педагогик университетларга, педагогика билим юрталарини бақиларини (моддий негизи яхшиланиши) институт еки шу университет қоплагани коллежаларга айлантириш мақсадига мувофиқлар.

Кейинги пайтларда Низомий номидаги педагогика институтидан ташқари, институтларда уқитувчилар тайерлашнинг сирки бўлими, Низомий номидаги институтда эса кечки бўлим бекитилди. Хозирги пайтда Тошкент шаҳарлиги мактабларда уқитувчилар етишмаслигини, институтни биттирувчи курс талабалари ўқув жараенини 6 кундан 2 кунга уқказиб ишлаётганидан қийин эътиборга олак, бу янглиқини қандай тушуниш мумкин? Биттирувчи курс талабалари ўқув режасини сифатли бақармасдан, диллом олиб мактабларга бориши кимга фойда?

Бушан ташқари, Республика вилоятларида 36 та педагогика билим юрталарини ўқитувчи тазлим муассасаларида ишлаётган уқитувчилар қарда олий тазлим оқиллар? Жумладан, Қорақўлғонистон Республикасидаги турта педагогика билим юртини биттирган ва келажакда олий маълумотта муҳтож уқитувчилар учун умуман шароит яратилмаган-ку?

Турни, ҳозир бу бордаги аҳволни унглаш учун амалий чоралар белгиланмоқда.

Биз юқори маълум муваққиллар тайерлаш, олий маълумот олашда қобилиятли ешларини ижтимоий муҳофаза қилиш ва абитуриентларини сифатли танлаш асосий мақсадимиз эканини таъкидлайми. Лекин бу жараенга кейинги, кирисётган айрим янглиқлар узини оқламаётганини ҳам айтиб ўтамиз.

Жумладан, 1996-1997 ўқув йилида Давлат комиссияга (қабул буйича) олий ўқув юрталари грантлар умуий сонининг 20 фоизи лоирасида, улардан 10 фоизга қасасини Тошкент шаҳри олий ўқув юрталари, шу жумладан, пул курсларга, устувор ва танқис мутахассисликлар буйича, юридик ва жисмоний шакллантириш буртганомаларига мувофиқ пулли-қонгтракт асосида қабул қилишга руқсат берилди. Абитуриентларнинг ушбу тоифаси урта-сиддаги тест натижаларидан келиб чиқиб, улар томонидан уқитишнинг тулқ қийматини қоплаган ҳолда, қушимча равишда қабул қилишни амалга оширишга имкон турғили. Бироқ урта педагогик билим юрталарида қабулда бу курсатқий ҳисобга олинмади. Бунда керакли маблагни йўқ олашда тарбияланган, текин уқиниша, ҳақиқий мутахассис бўлишга қобилияти бор ешларимизга имконият яратилмай қолди. Пули бор, аммо утиш балинини 20 фоиздан камини олган абитуриентлар талабалар сафига кириб қолди.

Бу усул, майлақани уқитувчилар тайерлашга имкон бўлиши?

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 5 июль қарорида «Олий ва урта махсус тазлим вазирлигининг, олий ўқув юрталарига эга булган вазирилар ва илорларнинг ривожланган мамлакатлар тақрибасидан келиб чиқиб, Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда уқитишнинг кунпулги буйича бир ўқитувчи ҳисобига талабалар сонини нормативлар чегарасини тазлим йўналишлари, мутахассислик ва олий ўқув юртининг хусусиятларига қараб 1:9,2 га қунайтириш турисидаги тақлифига розилик берилган. Лекин, Олий ва урта махсус тазлим ва Молия вазирликларининг бу қороналарини саъят йўналишларига 1:3, спортга 1:6,2 нисбатда белгилаш ҳолда, педагогик йўналишга 1:9,2 қилиб белгилашнинг қандай тушуниш мумкин? Шунинг ҳам таъкидлаш лозимки, педагогика институтларида ҳам мусиқа, спорт мутахассисликлар буйича уқитувчилар тайерланди-ку? Уларга қайси нисбатни қулайш керак? Бу нарсга оқик қолмаган. Шунинг ҳам эътиборга олиш лозимки, биз агар 1:9,2 нисбатни қабул қилсак, шунга қараб Республикада маълум меъерий ҳужжатларга асосланган ўқув режаларини қайтадан қуриб чиқишимиз лозим эди. Бу нарсга эътибор берилмагани учун бизни бир институтларда уқитувчиларнинг бир йиллик ўқув юклагани 700 соатдан ошмаган ҳолда ботика институтларида у 1000 соатдан ошиб кетаяпти. Бу ҳақда жиддий уйланиш лозим.

Президентимиз Ислам Каримов айтганларидек ислоҳатни биринчи навбатда урта ва олий мактабларда муваффақиятли ҳал этмоқ лозим. Лекин минг афсуски, ҳар иккала миврифат масқалда ҳам сабоқ ва тарбия бериш ишлари замон талаблари даражасида эмас. Еш авлоднинг тақдирини совуққонлик ва лоқайлик билан қараш келгусида емон натижаларга олиб келиш мумкин. Хозирги кунда бунга йул қўймаслиқнинг асоси усто-мураббийлик масъулиятини ижоддан хис этини, бу жараенга моҳирона раҳбарлик қилиш, педагогик-технологик билим ва қатъи тақрибга эга бўлишлар.

Қадрлар тайерлаш буйича тайерланаётган янги мислий дастурда юқоридagi тақриф ва муҳофазалар уз аксини топади деб умид қиламиз.

Ҳамидулла НАЗАРОВ,
Ўзбекистон Халқ тазлими вазирлиги бўлими бошлиғи.

Жайрон-чул оқуси. Шарқ халқлари жониворни гузаллик рамзи деб билдилар. Хуусан, унинг кузи чиройли ва жозибалидир. Лафозати ва хушқомат жайрон XX аср бошларига-ча чуларда кенг тарқалган бўлиб, чулнинг асосий қурки ва файзи ҳисобланган.

Узоқда жайронлар подаси пайдо бўлиши билан чул жонланган кетди. Жайрон буйинини чузиб, қулогини чулнинг қуздан кеириди, ҳурка етилгани сақраб, чулнинг қизилган ҳавосида тўе эриб кетгандек, қуздан гойиб бўлади.

Жайронлар Марказий Осиёда (Қозғистон, Ўзбекистон, Туркменистон, Тоғжистон, Қирғизистон давлатлари), Эрон, Афғонистон, Шарқий Туркистон (Қашқар)да, Арабистон ярим ороли, Жанубий Кавказ ва Покистондан кенг тарқалган. Улар ҳақиқий чул ҳайвони бўлиб, водийлар бўйлаб тоғ ораларига ҳам кириб боради.

Хозирги пайтда жайронлар мамлакатимизнинг айрим чеккаларига сақланиб қолган бўлиб, қумли чуларда ҳам учрайди. Жайронлар Қизил-Кумнинг шу-воқлар усадиган жойларида, ахен-ахенда қумли жойларда, қуйи Зарафшонда эса саксувдулар усадиган, мустақкамланган қумларда яшайди. Улар Ўзбекистон жанубидаги шурроқ чуларда, шунингдек, Боботоғ этакларидаги гили чуларда ҳам яшайди.

Жайронлар асосан, гили ва тошлоқ чуларда яшаб мослашган. Уларнинг ранги майла-буранг бўлиб, чулга, жазирама иссиқдан қовжирган утларнинг рангига мослашган, оқларни нозик, тўқларни қаттиқ. Бу ҳам унинг гили чул шароитига мослашганидан далолат беради. Жайрон қаттиқ жинслардан ташкил топган текисликда узини яхши хис этади, жула енгил ва тез, соғатга 70-80 километр тезликда югуради, 5 метр баландликка сакрай олади. Аммо лойда ва қорда юрмайдилар. Жайрон жула яхши етишти, узоқдаги шарпани овозидан дарҳол сезиб олади.

Жайрон танасининг узунлиги 110-115 сантиметр, баландлиги 70 сантиметр атрофида, вази эса 20-30 килограмм келади. Эрак жайроннинг узунлиги 35-40 сантиметр келадиган қора, бутим-бутим шохи бўлади.

Баҳорда жайронлар яйловларда ҳаёт кечириди, асосан қуноқтук, қиек, шўра, саксувул, янтоқ, сунбул, печактул ва эрмаллар билан озиқланидилар. Баҳор мавсумида улар емишлари тарқибидан сув билан қаноатланидилар.

Езнинг салқин пайтларида утай бошлайдилар. Жазирама иссиқди тепалар ва барханлар ёнбағарида, саксувул ва буталар соясида дам оладилар, иссиқ қайтган, ярим тунгача утлаб юрадилар.

Усимликлар қовжираб қолган пайтларда жайронлар чапма, булоқлар буйига, дарлар яқинига қуцалдилар. Масалан, Қизилқумда Мингбулоқ ва Томдибулоқ каби жойларда, Амударё ва Сирдарё буйларида яшай бошлайдилар. Қизилқумдаги жайронлар қиш ойларида ҳам сувни жойдан узоқлашмайдилар. Устурда эса Орол деңизи угли.

Фил суриб, от ўйнатиб ШАХМАТ ТАРИХИМИЗ САҲИФАЛАРИДАН

М. Муҳиддинов таҳририда

Шундай қилиб, Фишер, Ларсен, Гелдер, Хюбнер, Тайманов ва Ульман жаҳон чемпионилиги учун курашнинг давом эттириш ҳуқуқини қула киритдилар. Халқаро шахмат федерацияси низомига қура, талаботлар сафи собиқ Петросян ва бундан олдинги туркум мусобақаларнинг финалчиси Корчной билан тулдирди. ФИДЕ иштирокчиларни фаҳман тенг қучаги туртта чорак финал гуруҳга бўлиб. Шарта қура, чорак финалда рақиблар узаро ун марта қуқ сиништиган, туртта голлиб навбатдаги босқич саралаш мусобақасига — ярим финалда чиқардилар...

Мана йилонда ажойиб шахмат лашкарбошилари Жаҳон биринчилиги учун 1971 йили утқазилган саралаш мусобақаларнинг шахмат оламида бениҳоя катта қизиқти тулдирганини табиий бир ҳодир. «Хамирдан қил суғургандек» силлиқ уйнайилган собиқ жаҳон чемпиони Тигран Петросяннинг шахмат осомида бирдан пайло булган 23 ешли Роберт Хюбнер билан қарши ҳужумга утқишинг усталари мосқаллик Ефим Гелдер билан ленинградлик Виктор Корчной урталаридаги яқма-яқма жанг қайси бир шинавадининг қулғини кутармасди.

Чулган муаммоларни моҳирона ечиш билан донг чиқарган даниялик Бент Ларсен ҳамда нафис зарбалари билан ҳар қандай рақибини ҳам саросимага сола оладиган германиялик Вольфганг Ульман уртасидан жанг ҳам ҳазиллақам эмас. Хали анча еш бўлишига қарамай, унинг техникаси жула юқори поғонага қутирилган америкалик Роберт Фишернинг ленинградлик Марк Майманов билан буладиган олинувида «ешиқми еки тақрибга?» деган баҳс ҳукм суриши муқаррар эди.

Энди туртта чорак финалда юз берган кураш тафсилотиға қисқача тухтаб ўтамиз. Севильяда Петросян билан Хюбнер кетма-кетига олти марта дурангга имзо кечдилар. Қуцлар нисбатини тенг келиб қолганини фаҳмлаган рақиблар «енбошга олиш пайтини пойлаб қолдилар. Ҳисоб 3:3 бўлиб турганда, матч тақдирини еттинчи уррашувда ҳал бўлади, деб ким уйлабми дейсиз. Айтгандай, қуцчилик мусобақа олдидан: «Петросян қаққарию, Хюбнер қаққарию» — деб уларнинг учрашуви ҳисобдан чиқарилган эди. Бир томондан бу турта улосга бўлса ҳам, булди фига биринчи бўлиб Петросяннинг узи қарши чиққан эди. Еш рақибнинг ижодини пухта урганлиб чиққан Петросян Испанияга жунаш олдидан бир дустига «...Уни ютиш жула қийинга ухшайди», деган экан. Ҳа, дастлабки олти учрашув унинг ҳақ эканини таъкидлади. Ташаббуси аста уз қулган олган собиқ жаҳон чемпиони, 37-юришга борганда рақибини тазлим бўлишга мажбур этди. Хюбнер ноғох курашнинг давом эттирилган воз келганини билдилди. Т. Петросян биринчи бўлиб ярим финал иштирокчиси деб эълон қилинди.

ШАХМАТ ҲАҚИДАГИ ФИКРЛАРДАН

Шахмат шундай туртинки, ташки қурилушдан қаммабоқ уйқувир. Ажиб гузаллик, имкониятларнинг турли-туманлиги унга хос нарсга, шунинг учун ҳам одамлар шахматга қизиқдилар, шунинг учун ҳам у барча миллилар орасида кенг ешилган, бинбарин, уни қилф этган зотлар ҳар қанга туртинсалар оа...

Ар-Роғиб ИСФАҲОНИЙ, илоҳиет олимни, XI аср. **УЗИНГИНИ СИНАБ КУРИНГ**

Қуйдаги турт вазиет ҳам амалий уйқиларда юзага келган бўлиб, ҳам масида юриш навбати оқлардан. Хул, сиз қандай уйнардигиз... Синиковлик билан таҳлил қилиб чиқинг.

Бу қизик!
СУВ ОСТИДА
МИЛЛИОН КЕМА

Телевизорини е рақонини қуқилганга, шибатта, у ери машқаларнинг қуқилганга, қиллар қарийб 2000 йилдан бери келмиш суви билан шу-удинишайти. Йилга даре буйича урта ҳисобин 500 та кема сува гарк буларкан. Шу ҳисобга қараганда, ҳозир сув остида 1 миллионга яқин кема машқуд. Америкалик океаншу-носилар Макс Ректинер ва Олдер Роберт Терфиларнинг хуқосаси ана шундай.

XIX асрини урталарида йилга 3000 кема йулқалди. Хозирги кундаги мағзарга ҳам қишқини қуқилтирилган эмас. 1902 йилдан то ҳозиргача йилга уртача 400 тадан қуноқ кема сува қуқилган.

«КАФОЛАТ ИНВЕСТ»
БОШҚАРУВЧИ КОМПАНИЯСИ
ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ИНВЕСТИЦИЯ ФОНДИ
DAROMAD Plus

бир донга **100 сўм** **нариқ** **акция**

ҳар бир **600 сўм** **билан** **акция**

таъминланган **ШОШИЛИНГ: ХИФ «Даромад Плюс»** акциялари Халқ банки ва Турон банкнинг ҳамма шохобчаларида сотилмоқда. **Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 8-уй «Биржа Маркази», 13-хона. Тел: 1320746, факс 300.**

ХИФ «Даромад Плюс» акциялари фондида иштирокчилар. 07.01.97 йил 460-сонли шилқини.

